

І. М. Алексеева¹, М. С. Пономаренко², О. Г. Алексеев¹, О. С. Соловйов², Ю. М. Григорук³

Формування правової обізнаності як компонента професійної компетентності фармацевтичних працівників у країнах Європейського Союзу (досвід Чеської Республіки)

¹Запорізький державний медичний університет,

²Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, м. Київ,

³Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Ключові слова: професійна компетентність, фармацевтичні працівники.

Актуальність теми зумовлена тим, що вектор вступу України до Євросоюзу, котрий проголошено на державному рівні, визначає модернізацію соціально-економічного життя в умовах єдиного внутрішнього простору. Запорукою досягнення цієї глобальної мети є спроможність запозичити високі стандарти соціально-економічної моделі Євросоюзу та відповідати їм.

Мета роботи – вивчення проблеми трансформації освіти України у зв'язку із входженням до європейського освітнього простору. Вивчено досвід країн, які вже пройшли цей шлях, зроблено аналіз й узагальнення переваг та особливостей, котрі відрізняють сучасну європейську освітню політику.

Матеріали та методи – нормативно-правова база, що регулює освітній процес у Чеській Республіці, організація надання правової освіти на фармацевтичних факультетах. Методи дослідження – порівняльно-правовий, аналізу та синтезу.

Результати. Довели корисність вивчення та застосування досвіду Чеської Республіки, де викладання правових дисциплін на фармацевтичних факультетах здійснюється відповідно до вимог Болонського процесу, але з урахуванням особливостей та освітніх можливостей конкретного вишу.

Висновки. Більшість тем з правових знань відповідає тематиці українських медичних (фармацевтичних) вишів. Під час вивчення дисципліни «фармацевтичне правознавство» основна увага приділяється питанням правового регулювання обігу лікарських засобів, правового статусу фармацевтичних працівників, юридичній відповідальності. Дотепер особливої уваги питанням фармацевтичного законодавства Європейського Союзу не приділяли.

Формирование правовой осведомлённости как компонента профессиональной компетентности фармацевтических работников в странах Европейского Союза (опыт Чешской Республики)

И. Н. Алексеева, Н. С. Пономаренко, А. Г. Алексеев, А. С. Соловьёв, Ю. М. Григорук

Актуальность выбранной темы обусловлена тем, что провозглашённый на государственном уровне вектор вступления Украины в Евросоюз определяет модернизацию социально-экономической жизни в условиях единого внутреннего пространства. Залогом достижения этой глобальной цели является способность перенять высокие стандарты социально-экономической модели Евросоюза и соответствовать им.

Цель работы – изучение проблемы трансформации образования Украины в связи с входением в европейское образовательное пространство. Изучен опыт стран, которые уже прошли этот путь, проанализированы и обобщены преимущества и особенности, отличающие современную европейскую образовательную политику.

Материалы и методы – нормативно-правовая база, которая регулирует просветительский процесс в Чешской Республике, организация правового просвещения на фармацевтических факультетах. Методы исследования – сравнительно-правовой, анализа и синтеза.

Результаты. Доказана полезность изучения и применения опыта Чешской Республики, где преподавание правовых дисциплин на фармацевтических факультетах осуществляется согласно требованиям Болонского процесса, но одновременно с учётом особенностей и просветительских возможностей конкретного вуза.

Выводы. Большинство тем правовых знаний отвечает тематике украинских медицинских (фармацевтических) вузов. При изучении дисциплины «фармацевтическое правоведение» основное внимание уделяется вопросам правового регулирования оборота лекарственных средств, правового статуса фармацевтических работников, юридической ответственности. До недавнего времени особенного внимания вопросам фармацевтического законодательства Европейского Союза не уделялось.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, фармацевтические работники.

Актуальные вопросы фармацевтической и медицинской науки и практики. – 2016. – № 2 (21). – С. 96–101

Formation of legal awareness of professional competence as a component of pharmaceutical workers in the European Union (Czech experience)

I. M. Alyksyeyeva, M. S. Ponomarenko, O. G. Aleksyeyev, A. S. Solovyov, Yu. M. Grygoruk

The chosen topic is relevant due to the proclamation of vector of Ukraine's accession to the EU on the state level. This defines modernization of social and economic life in a single internal space. The key to successful solution of this global goal is the ability to take over and meet the high standards of social and economic model of the European Union.

Aim. To study the problem of Ukraine's education transformation in connection with the entry to the European educational space. To study the experience of countries that have already passed this way, to analyze the advantages and features that distinguish modern European education policy.

Methods and results. Through such research methods as a comparative and analytical study demonstrated the usefulness and application of the experience of the Czech Republic. In the Czech Republic teaching of legal disciplines at the Faculty of Pharmacy is carried out in accordance with the requirements of the Bologna process, but at the same time taking into account the features and capabilities of a particular educational institution.

Conclusion. Most knowledge of the legal subject meets Ukrainian medical (pharmaceutical) universities. In the study of discipline «Pharmaceutical Law» focuses on the issues of legal regulation of drugs trafficking, the legal status of pharmaceutical workers, legal liability. Until recently, special attention to the European Union pharmaceutical legislation was not given.

Key words: Professional Competence, Pharmacists.

Current issues in pharmacy and medicine: science and practice 2016; № 2 (21): 96–101

Євроінтеграційні процеси, що відбуваються в нашій країні, нині стають рушійною силою змін у всіх сферах суспільного життя. Вектор вступу України до Євросоюзу, що проголошений на державному рівні, визначає модернізацію соціально-економічного життя в умовах єдиного внутрішнього простору. Запорукою досягнення цієї глобальної мети є спроможність запозичити високі стандарти соціально-економічної моделі ЄС і відповідати їм. Водночас ефективність таких процесів залежить від здатності всіх учасників скористатися можливостями, котрі надає європейський ринок, їхнього вміння координувати свої дії з аналогічними європейськими інституціями, розуміння та виконання програм, якими визначені головні стандарти та концептуальні вимоги у тій чи іншій сфері суспільного життя. Повною мірою це стосується і такої надзвичайно важливої сфери як освіта.

Мета роботи

Вивчення проблеми трансформації освіти України у зв'язку із входженням до європейського освітнього простору. Допомогти на цьому шляху може вивчення досвіду країн, які вже подолали проблеми; аналіз та узагальнення тих переваг, особливостей, що вирізняють сучасну європейську освітню політику.

Матеріали і методи дослідження

Вважаємо, що дуже корисним буде вивчення досвіду Чеської Республіки, зокрема і враховуючи ту зацікавленість, котру викликають особливості освітнього простору цієї країни як у керівників освіти, так і у споживачів освітніх послуг: учнів, студентів, батьків – усіх, хто навчається та навчає [1]. Об'єкт дослідження – нормативно-правова база, що регулює освітній процес у Чеській Республіці. Предмет дослідження: організація надання правової освіти на фармацевтичних факультетах. Методи дослідження – порівняльно-правовий, аналізу та синтезу.

Водночас специфіка спеціальності окреслює для нас

додаткові межі дослідження – питання правової освіти студентів фармацевтичних вишів Чехії.

Результати та їх обговорення

Головним законодавчим актом, що визначає концептуальні вимоги у сфері освіти, є Конституція Чеської Республіки. Згідно зі статтею 32 Основного Закону цієї країни, кожен має право на освіту. Громадяни мають право вільно обирати освіту в молодшій і середній школах залежно від здібностей, також і у сфері вищої освіти [2].

Базовим документом, який визначив основні напрями реформування системи вищої освіти у Чеській Республіці та забезпечив відповідність національних освітніх програм європейським стандартам, став документ під назвою «Національна програма розвитку освіти в Чеській Республіці». Цей документ як складова частина соціально-економічного розвитку Чехії визначив фундаментальні принципи побудови нової системи національної освіти, серед них – створення нових навчальних програм у контексті інформаційного суспільства, суспільного розвитку, зайнятості населення та його участі в житті оновленої Європи; запровадження децентралізації управління та автономізації діяльності навчальних закладів і багато інших [3].

Вихідні положення Національної програми стали підґрунтям ухвалення низки законів, положення яких визначали механізм забезпечення громадянам права на освіту з урахуванням дотримання європейських стандартів та освітніх програм. Передусім це закони «Про дошкільну, початкову, середню, вищу спеціальну та інші види освіти» [4], а також закон «Про педагогічних працівників» [5].

Фармацевтичну освіту в Чехії надають два ВНЗ – фармацевтичний факультет Карлового університету у Празі (*Univerzita Karlova v Praze*) та фармацевтичний факультет Ветеринарно-фармацевтичного університету у м. Брно (*Veterinární a farmaceutická univerzita Brno*).

Карлів університет – найпрестижніший виш країни, один із найстаріших у Центральній Європі. Викладання правових дисциплін здійснюється на кафедрі соціальної та клінічної фармації. Предмет «Основи законодавства Європейського Союзу у сфері лікарської політики» викладається на першому курсі у літньому семестрі. Цей предмет належить до обов'язкових і завершується складанням студентами іспиту. Обсяг навчальної дисципліни становить два кредити [6].

Основною метою вивчення цієї дисципліни визначається опанування студентами основ правового регулювання суспільства, історії права та основних принципів цивільного й комерційного права. Значна увага приділяється вивченню фармацевтичного законодавства ЄС, зокрема актів, що регулюють правила ведення фармацевтичного бізнесу, основ права інтелектуальної власності тощо.

Навчальна програма з вказаної дисципліни передбачає вивчення таких тем:

1. Приватне право.

Введення до цивільного права (у тому числі вивчення основ римського права).

Основні поняття приватного права: правосуб'єктність, фізична особа, юридична особа, доручення, відповідальність.

2. Публічне право.

Введення до основ публічного права (з урахуванням регулювання фармацевтичної діяльності), зокрема вивчається кримінальне право.

3. Основи законодавства Європейського Союзу.

Структура, джерела права ЄС, співвідношення між законодавством ЄС та національним законодавством.

4. Фармацевтичне законодавство ЄС.

Інструкції та директиви, котрі регулюють правовідносини у фармацевтичній сфері [7].

Основна увага приділяється нормативно-правовим актам ЄС, що регулюють основи фармацевтичної діяльності, зокрема Директиві 2001/83/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС «Про кодекс Співтовариства відносно лікарських препаратів, призначених для споживання людиною» (2001) [8], Постанові Ради ЄС № 726/2004 від 31. 03. 2004 р. з питань фармаконагляду (зі змінами та доповненнями), Директиві 89/105 ЄС від 21. 12. 1988 р. «Щодо прозорості заходів, що регулюють встановлення цін на медикаменти для використання людьми і їх включення в сферу дії національних систем медичного страхування», Постанові Ради ЄС № 1768/92 від 18. 06. 1992 р. щодо питань інтелектуального захисту фармацевтичної продукції тощо.

Отже, основна увага під час вивчення цього правового курсу приділяється питанням загальносоюзного правового регулювання фармацевтичних правовідносин щодо ціноутворення, захисту прав інтелектуальної власності, фармакологічного нагляду тощо.

Дещо іншим чином викладаються правові дисципліни на фармацевтичному факультеті Ветеринарно-фармацевтичного університету в м. Брно.

Дисципліну «Фармацевтичне право та етика» студенти вивчають на четвертому році навчання на кафедрі прикладної фармації. Навчальним планом визначена тривалість навчального курсу у чотири кредити ECTS, після опанування яких також передбачений іспит для студентів [9]. Згідно з навчальним планом і розписом щопонеділка протягом зимового семестру (15. 09.–12. 12. 2014 р.) для студентів передбачено одне лекційне (2 год) та одне практичне заняття (1 год) [10]. У відповідності до положення про навчальний процес і складання іспитів у ВФУ один кредит дорівнює 1/60 середньорічного навантаження студента [11].

Навчальним планом для студентів, які навчаються англійською мовою, передбачено 9 лекційних занять, на яких розглядаються теми:

- Організація охорони здоров'я в Чеській Республіці – законодавство про охорону здоров'я, Закон про ліки.
- Державне медичне страхування, ціноутворення та відшкодування медичної допомоги.
- Правовий статус фармацевтичних працівників, вимоги до освіти, спеціальності.
- Аптека як медичний заклад – умови для створення та функціонування аптеки.
- Правові аспекти призначення та відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення.
- Правові аспекти призначення й відпуску наркотичних речовин, приготування та зберігання лікарських засобів.
- Належна аптечна практика, документообіг в аптеці.
- Нові напрями та законопроекти, що стосуються системи охорони здоров'я в Чехії.
- Відповідальність фармацевта: кримінальна відповідальність, відповідальність за провину чи адміністративне правопорушення, цивільно-правова відповідальність.

Відтак на семінарські заняття виносяться такі теми:

- Введення в курс «Фармацевтичне право та етика» для фармацевтів, введення в основи права.
- Медичне страхування та охорона здоров'я: умови й порядок діяльності чеських страхових компаній.
- Етика у фармацевтичній професії.
- Фармацевтичне законодавство.
- Правові аспекти призначення та відпуску лікарських засобів і медичних виробів в аптеці.
- Правові аспекти призначення та відпуску наркотичних речовин.
- Правові аспекти виготовлення та зберігання лікарських засобів і виробів медичного призначення в аптечному закладі.
- Нове в законодавстві, що стосується системи охорони здоров'я в Чехії.

- Дискусійні питання в медичному праві.

На підсумковому занятті студенти, які показали добрі знання з дисципліни та взяли активну участь у практичних заняттях, а також виконали усі вимоги до самостійної роботи, допускаються до складання тестового письмового іспиту.

Дещо відрізняються теми лекційних і семінарських занять для студентів, які навчаються чеською мовою. Так, для них передбачено 13 лекційних занять, де розглядаються такі теми:

- Введення до правознавства. (Питання верховенства права та закону, статус і співвідношення етичних норм. Місце медичного права в юридичній галузі. Аналіз змісту етичних кодексів).
- Законодавче регулювання відпуску лікарських засобів. (Зміст Закону Чеської Республіки про лікарські засоби та положення інших нормативних актів із цього питання).
- Законодавче закріплення обігу наркотичних лікарських засобів (Положення нормативних актів щодо обігу лікарських засобів).
- Правове регулювання обігу психотропних речовин, порядок їх реалізації та зберігання.
- Основи законодавства у сфері охорони здоров'я. Правовий статус медичних закладів, порядок їх функціонування.
- Порядок надання медичних послуг (частина I): права та обов'язки осіб, які надають медичні послуги, правовий статус медичних і фармацевтичних працівників.
- Порядок надання медичних послуг (частина II): права та обов'язки пацієнтів та інших осіб, порядок розгляду скарг та юридичні конфлікти.
- Медичне страхування та порядок оплати медичних послуг, правовий механізм обов'язкового медичного страхування.
- Юридична відповідальність у фармацевтичній діяльності (питання кримінальної, адміністративної, дисциплінарної відповідальності, а також цивільної, трудової).
- Цивільне право. (Аналіз змісту Цивільного кодексу – предмет законодавства, статус фізичних та юридичних осіб, правовий режим власності, питання спадщини, договірні зобов'язання).
- Комерційне та підприємницьке право. (Підприємницьке законодавство – предмет та основні положення, відношення між комерційним і цивільним законодавством, комерційні компанії, заборгованість комерційних установ. Закон про ліцензування. Предмет і види комерційних угод).
- Трудове право. (Аналіз змісту Трудового кодексу – трудові угоди, відповідальність за належне виконання трудових обов'язків. Закон про зайнятість населення – права тих, хто шукає працю; безробіття, статус агентств із працевлаштування).
- Сучасний стан і перспективи розвитку фармацев-

тичного законодавства. (Розглядаються динамічні моменти ухвалення нових законодавчих актів і внесення змін до чинного фармацевтичного законодавства).

Перелік тем, що винесені на семінарські заняття у студентів, які навчаються у групах із чеською мовою викладання, дещо інший і складається з таких тем:

- Правові та етичні стандарти – питання застосування на практиці. Пошук необхідних нормативних документів і робота з ними – Законодавчий вісник, портал державного управління, правова система LexGalaxy тощо.
- Етика фармацевтичного працівника в аптеці: набуття професійно-спеціалізованих компетенцій із медичної та фармацевтичної професії.
- Правове регулювання випускання та призначення лікарських засобів: питання рецептурних лікарських засобів. Законодавство щодо виготовлення лікарських засобів, належна аптекарська практика.
- Порядок реалізації лікарських засобів. Документообіг в аптеці.
- Медичне страхування. Оплата послуг у галузі охорони здоров'я, вартість лікарських засобів, медичного обладнання.
- Юридична відповідальність [12].

Висновки

1. У Чеській Республіці викладання правових дисциплін на фармацевтичних факультетах здійснюється відповідно до вимог Болонського процесу, але з урахуванням особливостей та освітніх можливостей конкретного вишу. Зокрема, це стосується курсу, на якому викладається дисципліна (1 або 4) і тематика дисципліни. Відзначимо, що більшість тем відповідають тематиці українських медичних (фармацевтичних) вишів.

2. На четвертому курсі фармацевтичного факультету Запорізького державного медичного університету (ЗДМУ) викладається дисципліна «Фармацевтичне правознавство». Під час вивчення основна увага зосереджується на питаннях правового регулювання обігу лікарських засобів, правового статусу фармацевтичних працівників, юридичної відповідальності. Водночас до недавнього часу питанням фармацевтичного законодавства Європейського Союзу особливої уваги не приділялось.

Перспективи подальших досліджень. Зважаючи на практичну значущість вивчення цього напряму та враховуючи реалії сьогодення, колективом кафедри управління та економіки фармації, медичного та фармацевтичного правознавства ЗДМУ був запозичений досвід кафедри соціальної фармації фармацевтичного факультету Карлового університету та підготовлений для застосування у навчальному процесі навчально-методичний посібник «Сучасне фармацевтичне законодавство Європейського Союзу».

Конфлікт інтересів: відсутній.

Список літератури

1. Бондарчук Н.О. Державна освітня політика Чехії періоду суспільних змін: стан, тенденції, проблеми / Н.О. Бондарчук // Державне управління: теорія і практика. – 2007. – жовтень. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej5/txts/07bnostp.htm>.
2. Constitution of the Czech Republic : офіційний сайт Президента Чеської Республіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hrad.cz/en/czech-republic/constitution-of-the-cr>.
3. Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha [Електронний ресурс] / Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. – Praha, 2001. – 98 s. – Режим доступу: <http://www.msmt.cz/files/pdf/bilakniha.pdf>.
4. Zákon o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) : zákon zedne 24. září 2004 // Sbírka zákonů. – 2004. – Částka 190. – Č. 561.
5. Zákon o pedagogických pracovních a o změně některých zákonů [Електронний ресурс] : zákon zedne 24. září 2004 // Sbírka zákonů. – 2004. – Částka 190. – Č. 563. – Режим доступу: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>.
6. Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy : офіційний сайт фармацевтичного факультету Карлового університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.faf.cuni.cz/Studium/Magisterske/Farmacie/Studijni-plany/Studijni-plan-1-usek/>.
7. Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy : офіційний сайт фармацевтичного факультету Карлового університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.faf.cuni.cz/Studium/Magisterske/Farmacie/Studijni-plany/Studijni-plan-1-usek/Zaklady-pravnich-nauk/>.
8. Official Journal of the European Communities. – L. 311, 28.11.2001. – p. 67–128.
9. Farmaceutická fakulta Veterinární a farmaceutické univerzity Brno : офіційний сайт фармацевтичного факультету ветеринарно-фармацевтичного університету м. Брно [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://faf.vfu.cz/for-students/students-of-the-master/curriculum-2014-2015---9_14.pdf.
10. Farmaceutická fakulta Veterinární a farmaceutické univerzity Brno : офіційний сайт фармацевтичного факультету ветеринарно-фармацевтичного університету м. Брно [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://faf.vfu.cz/for-students/students-of-the-master/timetable-4th-year---ws-2014-15.pdf>.
11. Farmaceutická fakulta Veterinární a farmaceutické univerzity Brno : офіційний сайт фармацевтичного факультету ветеринарно-фармацевтичного університету м. Брно [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fv1.vfu.cz/predpisy/magistersky.html>.
12. Information package & Course catalogue Veterinární a farmaceutické univerzity Brno : офіційний сайт фарма-

цевтичного факультету ветеринарно-фармацевтичного університету м. Брно [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ects.vfu.cz/fakulty/FAF/3110/F1PE1?lang=cs>.

References

1. Bondarchuk, N. O. (2007). Derzhavna osvitiya polityka Chekhii periodu suspilnykh zmin: stan, tendentsii, problemy [State education policy Bohemia period of social change: Status, Trends, Problems]. *Derzhavne upravlynya: teoriya i praktuka*. Retrieved from.
2. <http://www.academy.gov.ua/ej5/txts/07bnostp.htm>. [in Ukrainian].
3. Constitution of the Czech Republic. Retrieved from <https://www.hrad.cz/en/czech-republic/constitution-of-the-cr> [in Czech Republic].
4. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2001) Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha. Retrieved from <http://www.msmt.cz/files/pdf/bilakniha.pdf>. [in Czech Republic].
5. Zákon o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) : zákon zedne 24. září 2004. *Sbírka zákonů*. Retrieved from <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>. [in Czech Republic].
6. Zákon o pedagogických pracovních a o změně některých zákonů: zákon zedne 24. září 2004 (n.d.). *Sbírka zákonů*. Retrieved from <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>. [in Czech Republic].
7. Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy. Retrieved from <http://www.faf.cuni.cz/Studium/Magisterske/Farmacie/Studijni-plany/Studijni-plan-1-usek/>. [in Czech Republic].
8. Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy. Retrieved from <http://www.faf.cuni.cz/Studium/Magisterske/Farmacie/Studijni-plany/Studijni-plan-1-usek/Zaklady-pravnich-nauk/>. [in Czech Republic].
9. (2011) Official Journal of the European Communities. – L 311, 67–128.
10. Farmaceutická fakulta Veterinární a farmaceutické univerzity Brno. Retrieved from http://faf.vfu.cz/for-students/students-of-the-master/curriculum-2014-2015---9_14.pdf. [in Czech Republic].
11. Farmaceutická fakulta Veterinární a farmaceutické univerzity Brno. Retrieved from <http://faf.vfu.cz/for-students/students-of-the-master/timetable-4th-year---ws-2014-15.pdf>. [in Czech Republic].
12. Farmaceutická fakulta Veterinární a farmaceutické univerzity Brno [Retrieved from <http://fv1.vfu.cz/predpisy/magistersky.html>. [in Czech Republic].
13. Information package & Course catalogue Veterinární a farmaceutické univerzity Brno. Retrieved from <http://ects.vfu.cz/fakulty/FAF/3110/F1PE1?lang=cs>. [in Czech Republic].

Відомості про авторів:

Алексєєва І. М., канд. фарм. наук, доцент каф. управління та економіки фармації, медичного та фармацевтичного правознавства, Запорізький державний медичний університет, E-mail: zapgur@ukr.net.

Пономаренко М. С., д-р фарм. наук, професор, зав. каф. організації та економіки фармації, Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика.

Алексєєв О. Г., канд. фарм. наук, доцент каф. управління та економіки фармації, медичного та фармацевтичного правознавства, Запорізький державний медичний університет.

Соловійов О. С., канд. мед. наук, доцент каф. організації та економіки фармації, Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика.

Григорук Ю. М., викладач каф. фармації, Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова.

Сведения об авторах:

Алексеева И. Н., канд. фармацевт. наук, доцент каф. управления и экономики фармации, медицинского и фармацевтического

правоведения, Запорожский государственный медицинский университет, E-mail: zapgur@ukr.net.

Пономаренко М. С., д-р фармацевт. наук, профессор, зав. каф. организации и экономики фармации, Национальная медицинская академия последипломного образования имени П. Л. Шупика.

Алексеев А. Г., канд. фармацевт. наук, доцент каф. управления и экономики фармации, медицинского и фармацевтического правоведения, Запорожский государственный медицинский университет.

Соловьёв А. С., канд. мед. наук, доцент каф. организации и экономики фармации, Национальная медицинская академия последипломного образования имени П. Л. Шупика.

Григорук Ю. Н., преподаватель каф. фармации, Винницкий национальный медицинский университет имени Н. И. Пирогова.

Information about authors:

Alekseeva I. N., MD, PhD, Associate Professor, Department of Management and Economics of Pharmacy, Medical and Pharmaceutical Law, Zaporizhzhia State Medical University, E-mail: zapgur@ukr.net.

Ponomarenko M. S., MD, PhD, DSci, Professor, Head of the Department of Organization and Economics of Pharmacy, National Medical Academy of Postgraduate Education named after P.L. Shupyk.

Alekseev A. G., MD, PhD, Associate Professor, Department of Management and Economics of Pharmacy, Medical and Pharmaceutical Law, Zaporizhzhia State Medical University.

Soloviev A. S., MD, PhD, Associate Professor, Department of Organization and Economics of Pharmacy, National Medical Academy of Postgraduate Education named after P.L. Shupyk.

Grigoruk Yu. M., Lecturer, Department of Pharmacy, Vinnytsya National Medical University named after Pirogov.

Надійшла в редакцію 02.03.2016 р.